

och lindra nöden. För att icke Staten alltför ofta skall nödgas lemna understöd åt den behöfvande, anser jag det vara nödigt att våra inhemska tillverkningar erhålla nödigt skydd för att kunna existera. Man invänder väl, att den Franska traktaten lägger hinder i vägen för en förhöjning i tullen, men i afseende på gröfre linneväfnader kan jag ej finna denna traktat kunna förhindra en tullförhöjning. Jag får fördenskull föreslå:

att införseltullen å gröfre linneväfnader höjes från 15 till 20 öre pr skålpund.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1870.

Pehr Ericsson
från Gefleborgs län.

N:o 107.

Af Herr S. Ribbing: Om underdånig framställning till Kongl. Maj:t rörande utredning af frågan om förändring eller delvis skeende indragning af de civila embetsverken och embetena.

Det synes vara en temligen allmänt utbredd mening, att flera väsendtliga förändringar beträffande Statens embetsverk och embetsmän i våra dagar äro möjliga och önskvärda, i riktning såväl att åstadkomma en lämpligare anordning af embetsmannaförvaltningen och embetsmännens ställning, som att vinna besparingar i de utgifter, som nu utgå till embetsmännens aflönande: bevis på befintligheten af en sådan öfvertygelse äro, utom hvad som genom tryck i ämnet blifvit offentliggjordt, de upprepade motioner och förslag i samma ärende, som vid riksdagarne ständigt ånyo återkommit. Denna mening, att såväl utgifterna för vårt embetsmannaväsen

som de med vissa embeten förenade inkomster äro öfverflödigt, det vill då ock säga obilligt stora, och att ändamålsenliga förenklingar i dithörande anordningar kunna ske, är i sjelfva verket så allmänt utbredd, att redan i denna omständighet tillräckligt skäl är för handen, att ärendet ej uppskjutes eller förbises af den, som i första hand bör vara i stånd att finna och föreslå hvad som dervid *ändamålsenligt* kan göras. Onekligt är för öfrigt, att åtskilliga omständigheter faktiskt förefinnas, som tyckas tyda på, att meranämnda åsigt ej alldeles saknar grund. Otvifvelaktigt torde vara, att organisationen af statsförvaltningen i Sverige uppstått och egt sin tidigare utveckling under förhållanden, som i flerfaldiga afseenden och ej minst beträffande vidden af nämnda förvaltning varit ganska olika mot de närvarande, och detta på ett sådant sätt, att dessa närvarande förhållanden, utan skada för det allmänna, skulle kunna medgifva en måhända ej alldeles obetydlig förenkling i de förvaltande verken och deras verksamhet samt dermed ock begränsning af deras eller de vid dem anställde embetsmännens antal, förutsatt att de förras organisation i öfrigt på ändamålsenligt sätt kunde åstadkommas. Ej alldeles utan fog torde, vidare, den mer än en gång framställda anmärkning vara, att å ena sidan den unge tjänstemannens tid och krafter tagas i anspråk för arbete, hvars utförande ingalunda fordrar den bildning, hvarpå han för sin kompetens aflagt prof, men hvilket arbete, just i följd häraf, förorsakar Staten långt större depens af krafter, som till viktigare värf kunnat användas och utbildas, och af penningar för arbetets betalande, än nödigt vore; å den andra sidan, att extraordinarier eller tjänstemän i lägre grader ofta nog utföra det egentliga arbetet inom verket, under det de högre embetsmannagrader, som i sig borde vara de viktigaste, liksom de äro de högst aflönade, i någon mån blifva ett slags hviloplatser; det sistnämnda en naturlig följd deraf att dessa platsers innehafvare, under sin tidigare tjänstemannatid, i samma ordning som sedermera deras yngre biträden, så länge stadnat och arbetat på de lägre platserna, att när de nått de högre, bästa delen af deras krafter redan varit förbrukad. Ett ytterligare förhållande, som ej kan undgå att till sig draga uppmärksamheten, är det, att embetsverk, såsom väl bekant är, finnas, der underordnad embetsman för årliga inkomster af embetet, om ej såsom ordinarie lön, dock såsom sportler eller på andra tillfälliga omständigheter beroende, taxeras ända till dubbla beloppet mot chefens och i allmänhet större, än hvad som står i rimlig proportion till hans embete, jemfördt med andra sådana hos oss. Slutligen må äfven en annan omständighet här ej alldeles med tystnad förbigås: de så ytterst ofta förekommande anmälandena om det trängande behofvet för en gammal tjänsteman eller för hans efterlemnade familj af pension, och detta nemligen

ej blott i sådana fall, der dylikt behofs befintlighet måste anses, på ett eller annat sätt, förvålladt af tjenstemannen sjelf, utan äfven i sådant, der otvetydigt kan ådagaläggas, att undvikande af tryckande fattigdom för honom eller hans närmaste stått utom hans förmåga.

Nu anförda omständigheter, hvilka för öfrigt här blott i största allmänhet blifvit flygtigt antydda, synas samtliga hänvisa på bristfälligheten af en eller annan art i embetsmannaväsendets närvarande organisation. Såsom önskvärdt i detta hänseende torde, utan fara för misstag, kunna i allmänhet angifvas: att embetsverk och embetsmän inskränkas till det antal, som för förvaltningen i dess särskilda grenar är af verkligt behof påkalladt — hvarigenom onödiga utgifter för samma förvaltning undvikas och en användning af krafter och talenter vinnes i andra riktningar, der båda väl behöfvas; att deremot, och hvad som med det nämnda står i närmaste sammanhang, hvarje embetes funktioner, efter regeln, utöfvas af dess, till detsamma på grund af skicklighet och förtjenst befordrade, ordinarie innehafvare, hvarigenom först fullt intresse och konstaterad skicklighet vid utöfningen kan påräknas; att, hvad som af det nyss anförda blir en naturlig följd, extraordinarie och äfven för tarfliga lefnadsanspråk otillräckligt lönade platser i möjligaste måtto inskränkas — hvarigenom ej ett större antal unge män inlockas på embetsmannabanan, än att de, medan ännu ålder och krafter dertill göra dem duglige, kunna vinna vidare befordran; men att de embeten, som äro nödiga och finnas, ock äro försedda med löneinkomster, hvilka, utan att bereda deras innehafvare öfverflöd, dock äro tillräckliga för dessas bergning, utan fara för att råka i nöd eller behof af biförtjenster, samt möjliggöra någon besparing för deras egen ålderdom och deras familjer, och att dessa löneinkomster någorlunda konsekvent efter de särskilda embetenas natur och på deras innehafvare ställda fordringar i det ena och andra afseendet afpassas, — hvarigenom större och odeladt nit hos embetsmännen sjelfva, hvar på sin plats, kan påräknas samt de lika obehagliga som svårlösta frågorna om rättvist utdelande af pensioner upphöra.

De af enskilde väckta motioner om ändringar i anordningarne angående embetsverk och embetsmän hafva till största delen bestått i förslag om indragning af ett eller annat slags tjänster. Det ligger emellertid i sakens natur, att om ock dylika indragningar kunna ske, en sådan åtgärd *ensam* lika litet är möjlig att företaga, som t. ex. om en maskin ock kan förenklas, denna förenkling står att vinna blott derigenom, att ett eller annat hjul i densamma borttoges: hvadan sådana motioner ej ledt till något resultat. Andra motioner, beträffande embetsverken, hafva visserligen blifvit afgifna, hvilka ej inskränkt sig till det nämnda, utan innefattat förslag

till förändrad organisation af flera eller färre bland embetsverken. Dock tyckes Riksdagen ej heller ansett, att med dessa eller de med anledning af dem afgifna Utskotts-betänkanden det dubbla ändamålet af på samma gång besparing på utgifterna för embetsmäns aflönande samt tillika af en mera ändamålsenlig organisation af embetena med säkerhet stått att nå; hvadan äfven dylika motioner ej från Riksdagens sida ledt till några positiva beslut i det ämne de omfattat. Det synes ock vara ganska naturligt, att frågan om ordnande af embetsverken och de offentliga embetena är en sådan, till hvars nöjaktiga besvarande någon enskild svårigen eger tillräcklig erfarenhet eller nog förtrolig bekantskap med alla på frågans lösning verkande omständigheter, utan att samma fråga företrädesvis är af den art, att för dess utredning behöfves mellankomst af Regeringen. För ett initiativ deri från Regeringen talar ock ärendets egen natur: lika väl som det är Riksdagens rätt att begära, äfven härutinnan, all möjlig sparsamhet och att noga pröfva de nådiga propositioner, som i ämnet afgifvas, lika väl synes det, å andra sidan, vara lämpligt, att Regeringen i första hand anger och föreslår sättet för anordningen af deras verksamhet, hvilka skola utföra Regeringens beslut.

Huru vidsträckt en förenkling, en ändamålsenligare anordning och en besparing i fråga om embetsverk och embeten är behöflig och önskvärd, må här lemnas obesvaradt. Deremot synes vidtagande af åtgärder i nyssnämnda riktning vara närmast påkallade, liksom de måhända äro jemförelsevis lättast verkställbara beträffande de i inskränkta bemärkelse så kallade civila eller administrativa embetsverken och embetena, under det, hvad angår de egentligen juridiska, de militära och de ecklesiastika, förändrade anordningar på det aldri närmaste sammanhänga med frågor om förändringar i arbetssättet eller omfattningen af föremålen för embetsutöfningen inom nyssnämnda grenar af förvaltningen, i hvilka frågor ännu definitiva beslut ej blifvit fattade, vare sig för öfrigt att desamma för närvarande antingen äro under handläggning, eller ock, ehuru bragta till tals, ej ännu till något afgörande blifvit upptagna. Af nu nämnda anledningar anser jag lämpligast, att inskränka den motion, jag härmed anhåller att få afgifva till frågan om de förstnämnda, egentligen civila eller administrativa embetsverken och embetena. I följd af motion beträffande omorganisation af sådana har 1868 års Riksdag visserligen till Kongl. Maj:t aflåtit underdånig skrifvelse. Men då denna dels blott angår vissa hit hörande embetsverk, de s. k. centrala, dels i afseende på dessa endast föreslår vissa, bestämdt uttalade ändringar; föranlåtes jag af sådan anledning och på grund af ofvan anförda skäl att härmed föreslå:

det Riksdagen måtte besluta att i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande om och hvilka förändringar af de civila embetsverken och embetena, eller möjligen indragningar af något eller några bland dem, ledande till besparingar i utgifterna för desamma, till lämpligare proportioners bestämning af de med hvarje embete förenade löneförmåner och inkomster, samt ändamålsenligare anordning af embetsutöfningen inom ifrågavarande gren af statsförvaltningen, som må anses möjliga och af omständigheterna påkallade; samt att Kongl. Maj:t till en kommande Riksdag behagade aflåta nådig proposition i ämnet.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhåller jag vördsamt.

Stockholm den 28 Januari 1870.

Sigurd Ribbing.

N:o 108.

Af Herr Jöns Andersson: Om frälserusttjenstens utgörande in natura samt om nödiga medels anvisande till bestridande af sådana med rustningar förenade utgifter som icke tillkomma de rustningsskyldige.

Bland viktiga angelägenheter, som under sednast förflutna åren synnerligen tagit både Regeringens och Riksdagens arbete och omtanke i anspråk, är utan gensägelse frågan om organiserande af vårt försvarsväsende en af dem som intagit ett särdeles framstående rum, samt af nationen blifvit följd med allmän uppmärksamhet och lifligt intresse. Oaktadt all